

Sayı : 5763
Tarih : 30.05.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

2013'te İstanbul Taksim Gezi Parkı'na Topçu Kışlası ve AVM yapılması için parktaki ağaçların sökülmesi girişimini, demokratik haklarını kullanarak barışçıl gösteriler ile protesto etmek isteyen vatandaşlara kolluk kuvvetlerinin orantısız güç kullanımı nedeniyle büyüyen Gezi Direnişi sırasında, Mehmet Ayvalıtaş, Abdullah Cömert, Ethem Sarısülük, Hasan Ferit Gedik, Medeni Yıldırım, Ahmet Atakan, Ali İsmail Korkmaz ve 14 yaşındaki Berkin Elvan yaşamını yitirmiş, aralarında görme yetisini kaybeden 36 yurttaşımızın bulunduğu 9000'in üzerinde vatandaşımız da yaralanmıştır.

Gezi Direnişi sırasında kolluk kuvvetlerinin işlediği suçlara karşı geliştirilen cezasızlık politikası ile, Taksim Dayanışması üyelerine verilen ağır cezalardaki adaletsizliğin açığa çıkarılması amacıyla Anayasanın 98'inci TBMM İktüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sezai TEMELLİ

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

GEREKÇE

Gezi Direnişisi sırasında İçişleri Bakanlığı'nın verilerine göre "80 ilde 5532 eylem ve etkinlik gerçekleştirilmiş, bu eylem ve etkinliklere yaklaşık 3.500.000 kişi katılmıştır." Direnişin üzerinden 11 yıl geçmesine rağmen vatandaşlarımıza karşı kolluk kuvvetlerinin işlediği suçlar cezasızlık politikası ile örtbas edilmiş, tutuksuz yargılanan kolluk üyelerine göstermelik cezalar verilmiştir.

AKP Genel Başkanı, dönemin Başbakanı R. Tayyip Erdoğan "Polise talimatı ben verdim" ifadelerini kullanarak polisin göstericilere karşı orantısız güç kullanmak suretiyle gerçekleştirdiği müdahaleleri "destan yazmak" olarak nitelemiştir. Gezi eylemleri sürecinde can kaybı, yaralanmalar ve gözaltıların yanı sıra ulaşım, ifade özgürlüğü, bilgiye ulaşma, sosyal medyaya erişim hakkı ve basına yönelik baskı ve yasak gibi birçok hak da ihlal edilmiştir.

Yargılama sürecinin hiçbir aşamasında hak savunucuları hakkında cezalandırılmalarını gerektirecek, her türlü kuşkudan uzak, somut, kesin ve inandırıcı hiçbir delil ortaya konulamamış olmasına rağmen; İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, tutuklu olan Osman Kavala'nın hükümeti ortadan kaldırmaya teşebbüs ettiği gerekçesiyle, takdir indirimi olmaksızın ağırlaştırılmış müebbet cezasıyla, Mücella Yapıcı, Çiğdem Mater, Hakan Altınay, Can Atalay, Mine Özerden, Yiğit Ali Ekmekçi, Tayfun Kahraman'ın ise hükümeti ortadan kaldırmaya teşebbüse yardım etmek gerekçesiyle 18'er yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına hükmetmiş, yedi kişinin duruşma salonunda derhal tutuklanmasına karar vermiştir. Bu karar ve kurgunun temel sebebi ülke tarihindeki en büyük protestolardan biri olan Gezi Direnişisi'ni ağır bir şekilde cezalandırarak, Taksim Dayanışması nezdinde toplumsal muhalefetin tümünü korkutmak ve mahkum etmektir. Bu kararı verenlerin de çok iyi bildiği gibi söz konusu eylemler Taksim Dayanışması'nın çok ötesinde tüm ülkeye yayılmış bir protesto dalgasıydı.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) de 10 Aralık 2019'da verdiği kararda Osman Kavala'nın Gezi direnişisi sırasında güç ya da şiddet kullandığına, şiddet içerikli fiilleri teşvik ettiğine ya da bu fiillere izin verdiği veya bu türden suç oluşturan hareketlere destek sağladığına ilişkin herhangi bir delil bulunmadığını, Kavala hakkında suç olarak iddia edilen konuların tümüyle temel hak ve özgürlüklerin kullanımına ilişkin olduğunu belirterek Türkiye aleyhine ihlal kararı vermiştir. Ayrıca AİHM, Kavala'nın tutukluluğunun bir tedbir olmaktan öte, ulusal ve uluslararası hukuka aykırı bir şekilde ve tamamen siyasi amaçlarla sürdürüldüğünü vurgulamıştır.

14 Mayıs seçimlerinde Hatay milletvekili seçilen ve 25 Mayıs'ta mazbatasını avukatı tarafından alınan Can Atalay için aynı gün UYAP üzerinden ve 26 Mayıs'ta doğrudan Yargıtay'a tahliye başvurusunda bulunulmuş, ancak Yargıtay 3. Ceza Dairesi 13 Temmuz'da Anayasa Mahkemesi'nin daha önce verdiği emsal kararları yok sayarak oy birliğiyle tahliye talebini reddetmiştir. Tahliye talebi Yargıtay tarafından iki kez reddedilen Can Atalay'ın avukatları, adil yargılanma hakkı, seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı ile kişi hürriyeti ve güvenliği haklarının ihlal edildiğinden bahisle konuyu Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) taşımıştır.

Yargılamanın tüm süreçleri ve ayrıntılarının çok sayıda hukuki ilkeyi çiğnediği AİHM'nin Osman Kavala ile ilgili verdiği karara yansımış olması, daha evvel 2 kez beraat edenlerin müebbet ve 18 yıl hapis gibi son derece ağır cezalara mahkum edilmesi, yeni bir delil değerlendirmesi söz konusu olmadan ağır cezalar verilmiş olması, emsal AYM kararına rağmen Hatay Milletvekili Can Atalay'ın tahliye edilmemesi, iktidar mensuplarının söylemleri, davanın mağdur/müştekileri arasında ise dönemin başbakanının yer alması, davanın baştan sona adil yargılanma ilkesini ihlal ettiğini ortaya koymaktadır. Adil yargılanma hakkı, suçta ve cezada şahsilik ilkesi, seçme seçilme hakkı başta olmak üzere birçok evrensel hukuk ilkesini ihlal eden bu davanın seyri, Türkiye'nin, Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan temel niteliklerini ve özellikle insan haklarına saygılı, hukuk devleti olma niteliğini bir tartışma konusu haline getirecek sonuçlar doğuracak niteliktedir.

Gezi Direnişi, haksızlığa, adaletsizliğe, keyfiliğe, dayatmaya, baskıya karşı, bir parktan tüm ülkeye yayılan demokratik bir protesto olarak tarihteki yerini çoktan almıştır. Çözüm sürecinin de yarattığı barış havası Gezi Direnişi'nde çok önemli bir rol oynamış, ülkenin her yanında demokratikleşme talebinin artmasına neden olmuştur. Protestoların temelinde işte bu toplumun demokratikleşme isteği ve talebi başat rol oynamıştır. Direniş, aynı zamanda toplumsal muhalefetin tüm kesimlerinin ortaklaşmasına, birlikte mücadelesine dair, tekliğe karşı çokluğu savunan çok önemli bir deneyim olmuştur. Gezi Direnişi, doğadan, emekten, yoksuldan, ezilenden, ötekileştirilenden, kadından, barıştan yana her direniş için dünya çapında bir örnek olmayı da başarmıştır.

Bu demokratik protesto hareketi sırasında artarak sürdürülen kolluk şiddetinin sorumlularının ve uygulayıcılarının açığa çıkarılması, yargı önünde hesap vermeleri ile hukuksuz yargılamalar sonucu ağır cezalar verilen Taksim Dayanışması üyelerine yapılan adaletsizliklerin ortaya çıkarılması amacıyla TBMM bünyesinde bir araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.